

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 291/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L., s. r. o., K., zastúpenej JUDr. M. K., pre namietané porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 331/2009 z 22. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2010 doručená sťažnosť L., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. M. K., pre namietané porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 331/2009 z 22. apríla 2010.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«Dňa 3. júna 2010 bol našej spoločnosti doručený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. apríla 2010, sp. zn. 2 Sžo 331/2009, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. apríla 2009, č. k. 4 Sp 6/2008-72, ktorým Krajský súd v Košiciach ako súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu K. zo dňa 14. mája 2008, č. 229/40/2008-Kos, a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom pritom naša spoločnosť v správnom súdnictve napádala označené rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bolo D. G. a spol. ako oprávneným osobám priznané vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudol (vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam) právny predchodca našej spoločnosti C. s. r. o. z konkurzu vedeného Krajským súdom v Košiciach, sp. zn. 2 K 620/1995, na majetok úpadcu V., štátny podnik potom, čo sa začalo správne konanie o vrátenie vlastníctva oprávneným osobám, avšak pred vydaním rozhodnutia správneho orgánu.

Pritom podotýkame, že správne konanie o uplatnenom reštitučnom nároku začalo dňa 16. decembra 1992, konkurz na úpadcu V., štátny podnik v likvidácii bol vyhlásený uznesením Krajského súdu v Košiciach dňa 28. októbra 1997, nehnuteľnosti boli prevedené z konkurzu na spoločnosť C. s. r. o. vkladom kúpnej zmluvy V-760/04 zo dňa 28. júla 2004, úpadcu V., štátny podnik v likvidácii v konkurze bol vymazaný z Obchodného registra 8. júla 2005 po zrušení obchodnej spoločnosti bez likvidácie na základe zrušenia konkurzu po splnení rozvrhového uznesenia, naša spoločnosť predmetné nehnuteľnosti kúpila od spoločnosti C. s. r. o. vkladom kúpnej zmluvy V-12469/2006 zo dňa 13. decembra 2006, o uplatnenom reštitučnom nároku a o prebiehajúcom reštitučnom konaní našu spoločnosť upovedomil Obvodný pozemkový úrad K. listom zo dňa 5. októbra 2007 (sic!)

a o reštitučnom nároku konečne uvedený správny orgán rozhodol dňa 14. mája 2008, teda temer šesťnásť rokov od začatia reštitučného konania. ...

2. Súd prvého stupňa rovnako ako správny orgán vyšiel z toho, že na vec je potrebné aplikovať ustanovenie § 6 ods. 1 písm. m) a § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“) (podotýkame, že v čase uplatnenia reštitučného nároku zo strany oprávnených osôb sa jednalo o ustanovenie § 5 ods. 2 cit. zákona) a § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), ktoré súd prvého stupňa vyložil tak, že

a) moratórium podľa § 5 ods. 3 zákona o pôde sa vzťahuje aj na prevody nehnuteľností uskutočňované v rámci speňažovania konkurznej podstaty podľa zákona o konkurze a vyrovnaní,

b) ustanovenie § 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní zabraňuje zahrnutie vecí, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa reštitučných predpisov, do konkurznej podstaty, tieto veci sú preto bez ďalšieho vylúčené z konkurzu, a teda nie je potrebné podať vylučovaniu žalobu v zmysle § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní,

c) pričom na rozdiel od právneho názoru prezentovaného v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 29. júla 2004, sp. zn. 29 Odo 394/2002, (ktorý sa dôsledne pridŕža stanoviska občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 17. júna 1998, Cpjn 19/98, uverejnenom pod č. 52/1998 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk) neprichádza do úvahy, pretože tento rieši situáciu, keď v konkurznom konaní došlo k speňaženiu majetku, o ktorom sa neskôr zistilo, že nepatril úpadcovi, ale inému, pričom v našom prejednávanom prípade do majetkovej podstaty bol pojatý majetok úpadcu, ktorý bol vlastníctvom úpadcu, pretože oprávneným osobám do rozhodnutia o nimi uplatnenom reštitučnom nároku nesvedčí vlastnícke právo k takýmto veciam. ...

4. Konkurz predstavuje hromadnú exekúciu (výkon rozhodnutia, resp. exekúciu). V rámci týchto druhov konaní platí, že neprichádza do úvahy navrátenie do pôvodného stavu. Všetky úkony ako správcu konkurznej podstaty, tak aj exekútora, resp. exekučného súdu alebo súdu výkonu rozhodnutia sú výkonom štátnej moci, ktorá sa týmto spôsobom presadzuje. ...

5. Podľa opatrenia súdu prvého stupňa ako konkurzného súdu zo dňa 9. júla 2004, sp. zn. 2 K 620/95, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 9. júla 2004, predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým oprávnené osoby uplatnili reštitučný nárok, boli zaradené do konkurznej podstaty úpadcu. Zároveň konkurzný súd udelil súhlas s ich predajom spoločnosti C. s. r. o., pričom tiež uložil správcovi konkurznej podstaty povinnosť uzavrieť kúpnu zmluvu s vybraným záujemcom do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto opatrenia.

Správca konkurznej podstaty realizoval toto opatrenie a nehnuteľnosti previedol na spoločnosť C. s. r. o.

Vzhľadom na vyššie uvedené, aj keď prijmeme záver, že predmetné nehnuteľnosti nemali byť zahrnuté do konkurznej podstaty (§ 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní), štátne orgány, resp. orgány verejnej moci (konkurzný súd a správca konkurznej podstaty) sa správali tak, že tieto nehnuteľnosti do konkurznej podstaty patria. ...

6. Ďalej je potrebné polemizovať so záverom, že všetky úkony, vrátane úkonov konkurzného súdu a správcu konkurznej podstaty sú ex lege bez ďalšieho neplatné podľa § 5 ods. 3 zákona o pôde.

Ako bolo vysvetlené vyššie, úkony smerujúce k speňažovaniu konkurznej podstaty nemožno považovať za občianskoprávne úkony, pretože tieto úkony majú povahu verejnoprávnej činnosti realizovanej orgánmi verejnej moci pri výkone ich verejnoprávnej funkcie.

Účinky občianskoprávnej neplatnosti, na ktorú prihliadajú sudy ex lege aj bez námietky, sú tak prelamované práve záväznosťou úkonov učených v rámci konkurzného konania pri speňažovaní majetku.

Skutočnosť, že speňažovanie sa v danom prípade uskutočnilo uzatvorením kúpnej zmluvy, na veci nič mení.

Nápravy nezákonného stavu sa je možné domáhať podľa zákona o konkurze a vyrovnaní výlučne prostriedkami nápravy, ktoré umožňuje tento zákon.

7. Vzťah medzi zákonom o pôde a zákonom o konkurze a vyrovnaní je presne opačný, ako uviedol súd prvého stupňa (s čím sa stotožnil odvolací súd): prednosť musí dostať zákon o konkurze a vyrovnaní. Tento záver činíme na základe nasledovných úvah:

a) Zákon o konkurze a vyrovnaní bol prijatý až potom, čo bol prijatý zákon o pôde (lex posterior derogat legi priori).

b) Zákon o konkurze a vyrovnání má povahu speciální právní normy vo vztáhu ku konkurzu, t. j. inštitútu, ktorý bol v čase prijatia zákona o pôde ešte neznámy (*lex specialis derogat legi generali*). Uvedené potvrdzuje § 66e ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnání, ktorý je aplikovateľný aj na predmetné konkurzné konanie podľa § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnání.

c) Navyše samotná právna úprava § 68 zákona o konkurze a vyrovnání celkom jednoznačne stanovuje, že reštitučné nároky sa uplatňujú podľa zákona o konkurze a vyrovnání (čo vyplýva najmä z § 68 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnání, keď oprávnené osoby musia si prihlásiť svoje nároky prihláškou, a teda podliehajú režimu tohto zákona).

d) Text § 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnání nestanovuje, že tento zákon sa na veci, na ktoré sa vzťahujú reštitučné nároky, nevzťahuje; stanovuje iba normatívne pravidlo, podľa ktorého sa tieto veci nezahŕňajú, t. j. nemajú zahŕňať do konkurznej podstaty. Porušenie týchto pravidiel v konkurznom konaní však nemá za následok priamo neplatnosť prípadných dispozícií s týmito nehnuteľnosťami, ako to uzatvára súd prvého stupňa.

e) Uvedené je podporené aj tým, že aj samotný § 5 ods. 3 zákona o pôde priznáva oprávneným osobám voči povinnej osobe aj nárok na náhradu škody, ak táto poruší svoju povinnosť nenakladať s nehnuteľnosťami v súlade so stanoveným moratóriom. Tento nárok by bol bezpredmetný v situácii, ak by akékoľvek speňaženie nemohlo mať zamýšľané účinky, pretože v takom prípade by oprávnené osoby neboli ukrátené na svojom navrátenom vlastníckom práve.

8. Ďalej je potrebné uviesť, že v situácii, keď zákon o konkurze a vyrovnání výslovne rieši osud vecí, pokiaľ ide o ich vylúčenie z konkurznej podstaty, a to práve podávaním vylučovacích žalôb podľa § 19 zákona o konkurze a vyrovnání, neexistuje dôvod, aby sa v prípade uplatnených reštitučných nárokov postupovalo inak. Takýto iný postup by totiž zakladal neodôvodnenú nerovnosť medzi účastníkmi konkurzu. ...

9. ... V každom prípade však zdôrazňujeme, že nadobúdateľa speňaženého majetku nemožno už prostredníctvom žaloby o určenie vlastníckeho práva založeného na dôvodoch vylučujúcich súpis úspešne ohroziť. Keďže v danom prípade oprávnené osoby mali k veciam (nehnuteľnostiam) právo, ktoré malo mať za následok vylúčenie týchto vecí z konkurznej podstaty (arg. § 68 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnání) - doslovne mali byť zahrnuté do

podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté - toto právo bolo potrebné uplatňovať vylučovacou (excindančnou) žalobou, resp. po speňažení nehnuteľností žalobou na vydanie výťažku z konkurznej podstaty a po vydaní výťažku konkurzným veriteľom žalobou z lepšieho práva voči konkurzným veriteľom.

...

10. Pre úplnosť je potrebné prihliadnúť aj na potrebu ochrany práv tretích osôb, ktoré sa nedozvedeli o skutočnostiach dôležitých pre uplatňovanie ich nárokov.

Súd za to, že pri zhodnotení záujmov nadobúdateľa majetku z konkurznej podstaty a záujmov reštituentov a ich pomerovaní (ktorý argument ale nepoužil), je potrebné dať prednosť záujmom reštituentov, pretože sa im naprávajú niektoré majetkové krivdy.

Máme za to, že pri rozumnom použití princípu proporcionality by mal byť záver súdu prvého stupňa presne opačný. Tento náš názor opierame o nasledovné úvahy:

a) Reštitučné konanie prebiehalo od 16. decembra 1992. Samotná táto dĺžka konania je abnormálna, ničím neodôvodnená, a to aj k času začatia konkurzného konania voči úpadcovi v roku 1995. Konkurz bol pritom vyhlásený až dňa 28. októbra 1997 uznesením súdu prvého stupňa č. k. 2 K 620/95 - 23. Správny orgán navyše oznamoval reštitučné konanie našej spoločnosti až dňa 5. októbra 2007.

b) Zo samotného rozhodnutia správneho orgánu sa nepodáva, že by rozhodnutie vo veci samej (jedná sa pritom o rozhodnutie v jedinom stupni) vyžadovalo takúto dĺžku konania.

c) Správne konania a ich začatie sa nezverejňuje. Tretie osoby sa tak nemajú možnosť dozvedieť sa o začatí konania a o začatí správneho konania sa dozvedia až v momente, keď sú o tomto začatí konania upovedomení.

d) Na druhej strane vyhlásenie konkurzu sa zapisuje do Obchodného registra a zároveň sa publikuje v Obchodnom vestníku. Reštituenti, ako aj správne orgány tak majú možnosť dozvedieť sa, že prebieha konkurzné konanie, v ktorom bude prichádzať do úvahy uplatňovanie ich prípadných nárokov v súlade so zákonom o konkurze a vyrovnaní. Podľa súčasnej právnej úpravy § 27 ods. 3 zapísané údaje v Obchodnom registri sú účinné voči tretím osobám odo dňa ich zverejnenia, ktoré sa uskutočňuje v súlade s § 769 Obchodného zákonníka zverejnením v Obchodnom vestníku. Dokonca podľa právnej úpravy účinnej v čase vyhlásenia konkurzu platilo podľa § 27 ods. 2 Obchodného zákonníka, že skutočnosti

zapísané v obchodnom registri sú účinné voči každému odo dňa, ku ktorému sa zápis vykonal. Zápis o vstupe povinnej osoby do konkurzu bol v obchodnom registri riadne zapísaný dňa 3. novembra 1997.

e) Zatiaľ čo reštituenti majú možnosť dozvedieť sa, že povinná osoba sa dostala do konkurzu, a teda majú možnosť uplatňovať svoje práva v konkurznom konaní, nadobúdatelia majetku z konkurznej podstaty rovnakú možnosť nemajú.

f) Bolo by nespravodlivé a nevyvážené, ak by boli za takejto situácie uprednostnení reštituenti na úkor nadobúdateľov majetku z konkurznej podstaty.

g) Pritom účel napraviť niektoré majetkové krivdy je možné dosiahnuť aj menej drastickými spôsobmi, ktoré neukracujú tretie dobromyseľné osoby na ich právach.

h) Zároveň reštituenti majú prostriedky nápravy vzniknutého stavu (vylučovacia žaloba, resp. žaloba na vydanie výťažku z konkurzu voči správcovi a po jeho vydaní voči príslušnému konkurznému veriteľovi). Naopak, nadobúdatelia majetku z konkurzu takúto možnosť nemajú. V konkurze neprichádza do úvahy navrátenie do pôvodného stavu, neexistuje subjekt, voči ktorému by bolo možné sa domáhať vrátenia vyplatenej kúpnej ceny, a pri vyššie opísanom liknavom postupe správneho orgánu nemožno vyčítať správcovi konkurznej podstaty, že by porušil akékoľvek svoje povinnosti, keď do konkurznej podstaty so súhlasom konkurzného súdu zahrnul nehnuteľnosti, ak vlastnícke právo k nim svedčilo podľa evidencie katastra nehnuteľností, a teda verejnej listiny úpadcovi.

i) Ako poznamenal Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 289/08-32, keď odcitoval rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22 Cdo 850/2005, je vecou vlastníka, aby dbal o zhodu zápisu jeho práva do katastra so skutočným stavom; pokiaľ tak neučiní, môže byť postihnutý pre neho negatívnymi dôsledkami vyplývajúcimi z rozporu stavu zápisu v katastri nehnuteľností so stavom skutočným (*vigilantibus iura scripta sunt*). Podľa nášho názoru bolo jednoznačne v záujme a vari čiastočne aj silách oprávnených osôb, aby reštitučné konanie, začaté v roku 1992, bolo ukončené ešte pred speňažením majetku z konkurzu v roku 2004. Neudržateľné prietahy v reštitučnom konaní však rozhodne nemôžu ísť na ťarchu našej spoločnosti.

j) Vzhľadom k uvedenému nemožno prisvedčiť záverom učeným súdmi.

11. Vo vzťahu k správne konaniu je ďalej potrebné uviesť, že ak správny orgán považoval prevody nehnuteľností za neplatné, mal konať aj so všetkými účastníkmi týchto

prevodov, pretože sú na svojich právach jeho reštitučným rozhodnutím priamo dotknutí. To isté sa potom nevyhnutne týka aj konania súdov.

12. ... Z hľadiska záverov prijatých súdmi sme presvedčení, že v danom prípade je porušenie zákonných predpisov zo strany súdov také závažné, že predstavuje svojou intenzitou zásah do základných práv našej spoločnosti na súdnu ochranu a na vlastníctvo. Považujeme preto rozhodnutia súdov za nesprávne, rozporné s ustálenou súdnou praxou (minimálne v obdobných oblastiach) a arbitrárne, pokiaľ nedostatočným spôsobom odôvodňujú svoje závery. Uvedené rozhodnutia tak považujeme z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Zároveň sú v príčinnej súvislosti s porušením práva našej spoločnosti na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, ako aj na právo na vlastníctvo, ktoré nám je v dôsledku neposkytnutia súdnej ochrany odnímané. ...»

Sťažovateľka je toho názoru, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 331/2009 z 22. apríla 2010 porušuje jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Porušenie svojich práv vidí v tom, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo nesprávne rozhodnuté o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Sp 6/2008-72 z 29. apríla 2009 v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu Obvodného pozemkového úradu K. č. 229/40/2008-Kos. zo 14. mája 2008. K porušeniu základných práv sťažovateľky došlo tým, že uvedenými rozhodnutiami boli oprávneným osobám v rámci reštitúcie podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“) vydané nehnuteľnosti, ktoré sťažovateľka nadobudla na základe kúpnej zmluvy. Na základe toho sťažovateľka stratila svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré tvorili predmet reštitúcie.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na vlastníctvo podľa článku 20 Ústavy Slovenskej republiky a na pokojné užívanie svojho majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru bolo porušené v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Sžo 331/2009.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. apríla 2010, sp. zn. 2 Sžo 331/2009, a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. apríla 2009, č. k. 4 Sp 6/2008 -72, sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Spoločnosti L. s. r. o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 303,31 €, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie I., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa § 5 ods. 3 zákona o pôde povinná osoba je povinná s nehnuteľnosťami až do ich vydania oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára, odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného. Také právne úkony sú neplatné. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva ustanovením § 28 nedotknuté.

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov veci, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd, sa zahŕňajú do podstaty len vtedy, ak nároky neboli v zákonom ustanovených lehotách uplatnené alebo boli zamietnuté.

Podstatou námietok sťažovateľky je skutočnosť, že na základe napadnutého rozsudku najvyššieho súdu boli oprávneným osobám v rámci reštitúcie podľa zákona o pôde vydané nehnuteľnosti, ktoré sťažovateľka nadobudla na základe kúpnej zmluvy. V dôsledku toho sťažovateľka stratila svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, v čom vidí porušenie svojich základných práv a slobôd zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavnú neopodstatnenosť návrhu ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označených základných práv alebo slobôd, reálnosť ktorých by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Teda úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nie je, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorých z práv alebo slobôd zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorú Slovenská republika ratifikovala a stala sa súčasťou jej právneho poriadku, ale spočíva len v tom, aby

určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach pravidelne vyslovuje názor, že nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 147/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Skutkové a právne závery najvyššieho súdu sú v danom prípade jasne zdôvodnené a toto zdôvodnenie je i náležité a dostatočne zhodnotené. Najvyšší súd sa vysporiadal s námietkami obsiahnutými v odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 4 Sp 6/2008-72 z 29. apríla 2009 ústavne predvídaným spôsobom. Závery najvyššieho súdu sú logickým pokračovaním dokazovania vykonaného krajským súdom a podradené príslušným právnym ustanoveniam, ktorými sa daná právna vec spravuje.

Rozsudok najvyššieho súdu nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený a jeho postup a rozhodnutie v konečnom dôsledku nemôžu viesť k namietanému porušeniu sťažovateľkou označených základných práv a slobôd. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v odôvodnení predmetného rozsudku riadne a ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými otázkami, ktoré pre jeho rozhodnutie boli z hľadiska právneho posúdenia veci podstatné.

Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľka s rozhodnutím najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia. Ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, I. ÚS 3/97).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezistil žiadne skutočnosti signalizujúce možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmietol aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 116/05) vychádzajúc z toho, že absencia porušenia ústavnoprávnych princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľov hmotnoprávneho charakteru. Ústavný súd totiž v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom toho, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami a návrhmi, ktoré v nej sťažovateľka nastolila.

Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010